

[Minister Lise Østergaard]

drøftelser. Alene dette kan ikke undgå at sætte sig visse spor.

Debatten i Beograd har bekræftet, at afspændingsprocessen i Europa ikke kun vedrører politiske og militære spørgsmål, men også har meget væsentlige menneskelige dimensioner. Dette har ikke tidligere været erkendt lige så klart, og det følger en ny dimension til udenrigspolitikken, at et stort flertal af de deltagende stater understregede, at de menneskelige spørgsmål skal drøftes på lige fod med alle de andre spørgsmål, som omfattes af slutakten. Men samtidig må vi erkende, at på grund af de omtalte forskelle i samfundsopfattelserne i de østlige og i de vestlige lande er det ikke realistisk at forvente, at virkningen af disse drøftelser vil vise sig straks. Og det er vigtigt at drage omsorg for, at processen føres videre på en måde, der tilsikrer størst mulig fortsat åbenhed i drøftelserne af disse emner. Kun herved kan man gøre sig håb om at bygge bro over de ideologiske kløfter snarere end at uddybe dem.

Fra dansk side vil vi fortsætte vore bestræbelser på at styrke menneskerettighederne og fremme foranstaltninger, der kan tydeliggøre afspændingspolitikens betydning for det enkelte menneske. Jeg vil her gerne understrege to forhold.

For det første er jo opfølgingsmøder som det i Beograd ikke de eneste lejligheder, hvor slutakten kan drøftes. Dens gennemførelse er et praktisk taget permanent spørgsmål på dagsordenen for de mange tosidede drøftelser, vi fra dansk side har med alle de andre deltagerlande.

For det andet er opfølgningen af CSCE ikke det eneste forum for de internationale bestræbelser på at styrke respekten for menneskerettighederne. Som jeg tidligere har antydnet, er det måske ikke engang det vigtigste. Jeg vil her pege på det arbejde, der finder sted inden for FN og andre internationale organisationer, hvor man gradvis opbygger en international beskyttelse af menneskerettighederne gennem juridisk bindende traktater.

Den 1. december sidste år udsendte jeg en orientering til folketingets medlemmer om Danmark og menneskerettighederne i international sammenhæng. Den giver en oversigt over de resultater, som er opnået på dette område i løbet af de 25 år, hvor arbejdet på

en international beskyttelse af menneskerettighederne har fundet sted.

Den europæiske menneskerettighedskonvention fra 1950 er et vigtigt fremskridt, og det er stadig den traktat, der rummer den mest effektive beskyttelse af menneskerettighederne. Denne konvention gælder imidlertid alene for Europarådets medlemslande. Derimod har alle lande i verden mulighed for at tilslutte sig den lange række af internationale arbejdskonventioner, som ILO (den internationale arbejdsorganisation) har udarbejdet i årenes løb. Også UNESCO, som er FN's organisation for uddannelse, videnskab og kultur, har gjort en vigtig indsats på et særligt område for menneskerettighederne gennem sin konvention af 1960 mod diskriminering i undervisningen.

Men det er først og fremmest FN's menneskerettighedskonventioner, der har været skelsættende bestræbelser på at opbygge en international beskyttelse af menneskerettighederne gennem juridisk bindende traktater. Nogle af disse konventioner retter sig mod særlige forhold som f. eks. konventionen mod folkedrab, konventionerne om flygtninges og statsløses retsstilling, konventionen om kvinders politiske rettigheder og konventionerne mod slaveri og mod racediskrimination. Men mest betydningsfulde er vel de to store, generelle menneskerettighedskonventioner af 1966, hvoraf den ene omhandler borgerlige og politiske rettigheder og den anden omhandler økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Disse to konventioner kunne først træde i kraft, når 35 stater havde ratificeret dem. Dette tal blev nået i begyndelsen af 1976, og i dag har knap 50 stater ratificeret dem. Derfor er der et godt stykke vej igen, før de er almindeligt gældende. Mange vestlige lande har endnu ikke ratificeret dem. Så godt som alle østeuropæiske lande har gjort det, men sammen med hovedparten af de øvrige lande, der har ratificeret, har de ikke villet indrømme, at enkeltpersoner, der føler sig krænket i deres borgerlige og politiske rettigheder, kan klage til den særlige 18 mand store menneskerettighedskomité.

Meget står derfor endnu tilbage at udrette ikke alene i spørgsmålet om at få alle lande til at tilslutte sig disse menneskerettighedskonventioner, men også når det gælder det enkelte menneskes adgang til frit at give ud-